

De visiones y presencias

Bereshit 18.1-14

שְׁלִישִׁי לְמִילְתּוֹ הָיָה, וּבָא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשָׂאֵל בְּשִׁלּוּמוֹ (ב"מ פו ע"ב): בְּאֵלּוּנֵי מִמְרָא. הוּא שֶׁנִּתֵּן לוֹ עֲצָה עַל הַמַּיְלָחָה, לְפִיכֶךָ נִגְלָה עָלָיו בְּחֻלְקוֹ (תַּנְחוּמָא ג"ב"ר מב:ח): פֶּתַח הָאֵהָל. לְרֵאוֹת אִם יֵשׁ עוֹבֵר וְשָׁב, וְיִכְנִיסִים בְּבֵיתוֹ (ב"מ פו ע"ב): כְּחֹם הַיּוֹם. הוֹצִיָא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חֲמָה מִנְרֵתִיקָה שְׁלֵא לְהַטְרִיחוֹ בְּאוֹרְחִים, וּלְפִי שֶׁרָאָהוּ מִצְטַעֵר שְׁלֵא הָיוּ אוֹרְחִים בָּאִים, הֵבִיא הַמַּלְאָכִים עָלָיו בְּדַמּוֹת אֲנָשִׁים (שם): (2) וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים. אֶחָד לְבִשֵׁר אֶת שָׂרָה וְאֶחָד לְהַפְּוֹד אֶת סְדוּם וְאֶחָד לְרַפְּאֵת אֶת אַבְרָהָם, שְׂאִין מְלֶאֶךְ אֶחָד עוֹשֶׂה שְׁתֵּי שְׁלִיחוֹת (ב"ר נב), תִּדְעֵ לָךְ שֶׁכֵּן כָּל הַפְּרָשָׁה הוּא מְזַכְּרֵן בְּלִשׁוֹן רַבִּים, "וַיֹּאכְלוּ" (לְקַמֵּן פְּסוּק ח), "וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו" (שם פְּסוּק ט), וּבְבִשׁוּרָה נֹאמֵר "וַיֹּאמֶר שׁוּב אֲשׁוּב אֵלֶיךָ" (שם פְּסוּק י), וּבְהַפְּיֵית סְדוּם הוּא אוֹמֵר "כִּי לֹא אוֹכֵל לַעֲשׂוֹת דְּבָר, לְבִלְתִּי הַפְּכִי" (לְקַמֵּן יט:כא-כב). וּרְפָאֵל שְׂרַפָּא אֶת אַבְרָהָם הֵלֵךְ מִשָּׁם לְהַצִּיל אֶת לוֹט, הוּא שֶׁנֹּאמֵר "וַיְהִי כְהוֹצִיאֵם אוֹתָם הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶט עַל נַפְשֶׁךָ" (שם יז), לְמַדּוֹת שֶׁהָאֶחָד הָיָה מְצִיל (ב"מ פו ע"ב): וַיֵּרָא. מֵהוּ "וַיֵּרָא וַיֵּרָא" שְׁנֵי פְעָמִים, הֵרָאשׁוּן כְּמִשְׁמַעוֹ, וְהַשְּׁנִי לִשׁוֹן הַבְּנָה, נִסְתַּכַּל שֶׁהָיוּ נֹצְבִים בְּמִקּוֹם אֶחָד וְהִבִּינוּ שְׁלֵא הָיוּ רוֹצִים לְהַטְרִיחוֹ, (בבא מציעא פו ע"ב), כְּתִיב "נֹצְבִים עָלָיו" וְכְתִיב "וַיֵּרָץ לְקִרְיַתְךָ", כִּד חֲזוּיָה דְהוּהָ שְׂרִי וְאֶסֶר פְּרָשׁוֹ הֵימְנוֹ, מִיַּד "וַיֵּרָץ לְקִרְיַתְךָ" (3) וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אִם נָא וְגוֹמֵר. לְגִדּוֹל שְׁבָהָם אָמַר, וְקִרְאָם כָּלָם אֲדוֹנָיִם, וְלְגִדּוֹל אָמַר "אֵל נָא תַעֲבֹר", וְכִיּוֹן שְׁלֵא יַעֲבֹר הוּא יַעֲמְדוֹ חֲבָרִיו עִמוֹ, וּבְלִשׁוֹן זֶה הוּא חוּל. דְּבַר אַחַר, קוֹדֵשׁ הוּא (שְׁבוּעוֹת לָה ע"ב), וְהִיָּה אוֹמֵר לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַמְתִּין לוֹ עַד שֶׁיְרוּץ וְיִכְנִיס אֶת הָאוֹרְחִים (שֶׁבֵת קְצוֹ ע"א), וְאֵף עַל פִּי שֶׁכְּתוּב אַחַר "וַיֵּרָץ לְקִרְיַתְךָ", הָאֲמִירָה קוֹדֵם לְכּוֹ הַיְתָה, וְדָרָךְ הַמִּקְרָאוֹת לְדַבֵּר כֵּן, כְּמוֹ שֶׁפָּרְשִׁיתִי אֶצֶל "לֹא יָדוֹן רוּחִי בְּאָדָם" (לְעִיל וְג.) שֶׁנִּכְתָּב אַחַר "וַיֹּלֵד נָח" (שם ה:לב), וְאִי אֶפְשֵׁר לוֹמַר כֵּן אֶלָּא שֶׁהַיְתָה הַגְּזִירָה קוֹדֵם לְלִדְהָ כ' שָׁנִים. וְשְׁתֵּי הַלְשׁוֹנוֹת בְּבְרָאשִׁית

רַבָּה (מח:יקמט:ז;וע"י ויק"ר יא:ה):

1 וַיֵּרָא אֵלָיו ד' בְּאֵלּוּנֵי מִמְרָא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח-הָאֵהָל כְּחֹם הַיּוֹם: 2 וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים נֹצְבִים עָלָיו וַיֵּרָא וַיֵּרָץ לְקִרְיַתְךָ מִפֶּתַח הָאֵהָל וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה: 3 וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אִם-נָא מְצִאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֶל-נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ: 4 יִקְחֶנָּא מְעֻט־מִים וְרַחְצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁעֵנוּ תַּחַת הָעֵץ: 5 וְאֶקְחָה פֶתֶלְחָם וְסַעְדוּ לְבַבְכֶם אַחַר תַּעֲבְרוּ כִי-עַל-בֶּן עֵבֶרְתֶּם עַל-עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן תַעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: 6 וַיִּמְהַר אַבְרָהָם הָאֵהָלָה אֶל-שָׂרָה וַיֹּאמֶר מַה־רִּי שְׁלֹשׁ סָאִים קָמַח סֹלֶת לֹשִׁי וְעֵשִׂי עֲגוֹת: 7 וְאֶל-הַבָּקָר רֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן-בָּקָר רֶךְ וְטוֹב וַיִּתֵּן אֶל-הַנֶּזֶעַר וַיִּמְהַר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ: 8 וַיִּקַּח חֲמֵאָה וְחֻלָּב וּבֶן-הַבָּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן לְפָנֵיהֶם וְהוּא עֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכְלוּ: 9 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֵיךְ שָׂרָה אֲשַׁתְּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בְּאֵהָל: 10 וַיֹּאמֶר שׁוּב אֲשׁוּב אֵלֶיךָ כְּעַת חַיָּה וְהִנֵּה-בֶן לְשָׂרָה אֲשַׁתְּךָ וְשָׂרָה שִׂמְעַת פֶּתַח הָאֵהָל וְהוּא אַחֲרָיו: 11 וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זָקְנִים בָּאִים בְּיָמֵים חַדְלָה לְהֵיוֹת לְשָׂרָה אֶרְחַ כְּבָנִים: 12 וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרֵי בְלִתִּי הֵיטְהָלִי עַדְנָה וְאֲדֹנָי זָקֵן: 13 וַיֹּאמֶר ד' אֶל-אַבְרָהָם לָמָּה זֶה צִחְקָה שָׂרָה לֵאמֹר הֲיֵאָף אֲמַנָּם אֶלֶד וְאֲנִי זָקְנָתִי: 14 הֲיִפְלֵא מִד' דְּבַר לְמוֹעֵד אֲשׁוּב אֵלֶיךָ כְּעַת חַיָּה וּלְשָׂרָה בֵּן:

Rashi

(1) וַיֵּרָא אֵלָיו. לְבַקֵּר אֶת הַחוּלָה (סוּטָה יד ע"א;תַּנְחוּמָא יִשׁוּן א). אָמַר רַבִּי חֲמָא בַר חֲנִינָא, יוֹם

Moré Nevujim 2.42

כבר הסברנו שבמקום בו נזכרת ראיית מלאך או פנייה בדיבור מצדו - זה אך ורק במראה הנבואה או בחלום, בין אם זה נאמר מפורשות בין אם לא, כפי שהקדמנו ואמרנו. דע זאת והבינהו מאוד מאוד!... בעיקרון גדול זה נקט אחד החכמים ז"ל, יתרה מזאת, גדול מגדוליהם, והוא ר' חייא הגדול, כלפי הכתוב בתורה: וירא אליו ה' באלני ממרא [...וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו...]. (בראשית י"ח, 2-1). הוא הקדים דברים שמשמעותם שהאל התגלה לו. אחרי-כן החל מסביר כיצד היתה צורת אותה התגלות ואמר שתחילה ראה שלושה אנשים וקרה (מה שקרה), ונאמר להם (מה שנאמר). מי שפירש את הפירוש הזה אמר שדברי אברהם: ויאמר: אדני, "אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר מעל עבדך" (בראשית י"ח, 3), אף הם תיאור של מה שאמר במראה הנבואה אל אחד מהם, ואמר: לגדול שבהם אָמרו. דע פרשה זאת גם כן, כי היא סוד מן הסודות!

Traducción Rabino Marcos Eder y z"l

1. Se le apareció a él, Adonai, en el encinar de Mamré y él estaba sentado a la entrada de la tienda, cuando calentaba el día. 2. Alzó sus ojos y vió y he aquí: Tres hombres de pié junto a él. Los divisó y corrió hacia ellos desde la entrada de la tienda y se prosternó a tierra. 3. Dijo: Señor, si ahora he hallado gracia a tus ojos, por favor no pases de tu servidor. 4. Tráigase, ahora, un poco de agua y lavad vuestros pies y reclinaos bajo el árbol. 5. Y yo tomaré un trozo de pan y restauraréis vuestro corazón. Después habréis de seguir — ya que habéis pasado junto a vuestro servidor. Dijeron: Así habrás de hacer, como has dicho. 6. Se apresuró Abraham hacia la tienda — hacia Saráh — y dijo: toma pronto tres seim de harina de flor, amasa y haz tortas. 7. Y hacia el ganado corrió Abraham y tomó un ternero — tierno y escogido — y se lo dió al mozo, quien apresuróse a prepararlo. 8. Y tomó crema y leche, así como el ternero que había preparado y lo presentó ante ellos y él permaneció de pie, cerca de ellos, bajo el árbol; mientras ellos comieron. 9. Dijeron a él: está Saráh tu esposa?. Dijo: He aquí, ella está en la tienda. 10. Dijo: Volver, habré de volver, a ti, en esta misma época y he aquí que Saráh, tu esposa, tendrá un hijo. Y Saráh estaba escuchando en la entrada de la tienda — que estaba detrás de él. 11. Mas Abraham y Saráh eran ancianos, entrados en años; ya había cesado Saráh de tener regla como las mujeres. 12. Y rióse Saráh en su intimidad, diciendo: ¿Después de haberme envejecido habré de tener deleite? ¡Y mi esposo ya es anciano! 13. Dijo Adonai a Abraham: ¿Por qué es esto, que Saráh se ha reído diciendo: ¿Acaso en verdad habré de alumbrar? ¡Pues yo soy anciana! 14. ¿Acaso está remota¹ de Adonai cosa alguna? En el plazo señalado volveré a tí— en esta misma época — y Saráh tendrá un hijo.